

VISSZATÉRTEM BUDAPESTRE

DR. BALLÓ ISTVÁN: A CSENDŐR KATONA VOLT

A csendőr katona volt

A Honvédelmi Minisztérium osztályaiban visszamaradt úgynevezett „szűkebb törzs”-ek, 1944 november utolsó napjaiban kaptak parancsot arra, hogy legkésőbb december másodikáig hagyják el Budapestet, és vonuljanak be a hátrább fekvő kitelepítési helyre, Gyepű 2-re, ahol a munka folyik majd tovább. A fővárosban csupán a harcoló alakulatok maradtak. December másodikán, a kora reggeli órákban magam is útbaindultam Gyepű 2-re, azaz Perenyére, Szombathely közelébe. Csúnya, hideg, havas-esős időnk volt. Budapest határához érve kiszálltam a kocsiból és megcsókoltam az anyyi könnyel, vérrel és verejtékkel áztatott áldott földet és csupán annyit mondtam: „Ide csak egyenruhában térek vissza.” Majdnem fél évszázad telt el azóta, és se egyenruhában, se polgári ruhában nem tértem haza.

Az utóbbi években azonban szinte elképzelhetetlen változás ment végbe itthon, és a kelet-európai térségben is. Csak így történhetett meg, hogy tavaly október huszonkettedikén meghívót kaptam Budapestről. A Rendőrtiszti Főiskolán megalakult Szemere Bertalan Társaság - udvarias hangú levélben - meghívott egy november tizenkilencedi-

ke és huszonegyediké között megrendezett konferenciára. Elszállásolás és étkezés tekintetében az ő vendégük lesznek, olvastam a levélben, kísért is vihetek magammal, és hangsúlyozták a megjelenés fontosságát. Válaszom egy percig sem lehetett vitás...

A Rendőrtiszti Főiskolán

E meghívásban kiváló alkalmat láttam, hogy a Honvédelmi és Belügyminisztériumban az illetékes urakat felkeressem, és személyesen tudjak tájékozódni igazolási ügyünk állásáról. Egy időközben felfedezett vérző gyomorfekély azonban kétségessé tette az utamat. Pár napi kórházi és utókezeléssel annyira rendbehoztak, hogy november nyolcadikán engedélyt kaptam orvosomtól, és így november tizenhatodikán - orvosi jótanácsokkal, tilalmakkal és egy tarisznya gyógyszerrel ellátva - útbaindultam Budapestre. Már másnap a leendő konferencia helyén, a Rendőrtiszti Főiskolán voltam.

Tájékoztatót kaptunk, hogy a főiskolán sok női hallgató is van. Az előzetes felvételi vizsga kötelező. Jelenleg öt szakon folyik a képzés, a tanfolyam tartama a nem katonavi-

selteknek négy, a katonaviselteknek pedig három esztendő. A kiválóan végzetek főhadnagyként, a többiek hadnagyként kerülnek ki.

A Rendőrtiszti Főiskolán kapott helyet a „Szemere Bertalan” Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság is. A társaság objektív alapon áll, és a magyar rendvédelem igaz - a napi és pártpolitikától mentes - történetével foglalkozik. Sorrendben ez volt a III. konferencia, s körülbelül száz fő vendéget hívtak.

Kiváló szakemberek adtak elő és a társaság célkitűzéseinek megfelelően, a „tradíció és korszerűség” szellemében, főleg az elmúlt idők rendvédelmével és rendvédelmi szerveinek kérdéseivel foglalkoztak. Volt azonban olyan előadás is, ami korszerűsítési és katonai kérdésekről szólt. Mindannyiszor jó érzés töltött el, amikor az előadók a csendőrségről beszéltek, s mindezt elfogulatlanul, tárgyilagosan tették.

November tizenkilencedikén magam is felszóltam.

A megszállás következményei

Ismertettem - többek között - az 1944. március tizenkilencedikei német

megszállítás végzetes következményeit, a testületnek az utasításokban tiltott szolgálatokra való igénybevétele, és tiltakozásaink eredménytelenségét. A megszállók parancsai végrehajtása során a helyzet néha már őskori állapotokra emlékeztetett: vagy én ölök, vagy engem ölnek meg. Példa erre a nagyváradi gettó elszállítása, vagy a kistarcsai internálótábor lakóinak megmentése.

Hangsúlyoztam, hogy a csendőr katona volt, a kiadott parancsot végre kellett hajtania, ezért sem a Testületet, sem az egyes csendőrt felelőssé tenni nem lehet. Hozzászólásom befejezéseként - úgy a magam, mint a megjelent 7 bajtárs nevében - megköszöntem a megtisztelő meghívást, mely még egy esztendővel előbb is elképzelhetetlen lett volna, és további sikeres munkát kívántam a Szemere Bertalan Társaságnak.

A harmadik napon nem vettem részt a napi programban, mivel a Honvédelmi és a Belügyminisztériumban az igazoló bizottságok elnökeit kerestem fel. Mindkét helyen alkalmam volt hosszabb megbeszélést folytatni az illetékesekkel, így személyesen meggyőződni a feladat súlyosságáról. A munka tehát folyik, azonban - amint azt a két mi-

nisztériumban és másutt is tapasztaltam - az előbbre haladást hátráltatja az immár fél évszázados, ismeretlen iratanyag, és a régi szabályzatok hiánya. A tisztánlátást pedig a kezdettől fogva folyó gátlástalan propaganda nehezíti.

Ezért fontos, hogy az egykori csendőr bajtársak - a kapott jótanácsok alapján - vegyenek igénybe minden elérhető, otthoni lehetőséget (sajtó, rádió, személyes kapcsolatok stb.), hogy az igazságot, a leplezetlen tiszta igazságot minél szélesebb körben megismertessük, a hazugság hadjáratát ellensúlyozzuk, s az igazolás nehéz munkáját magunk is elősegítsük.

A zavart csak fokozza az időközben kiadott rendeletek nagy száma, s az utóbbi években történt sok-sok hatálytalanítás is. A sorsunk felőli döntésben az illetékesek - megjegyzem érhetően - nem igazán tudják értelmezni az úgynevezett kettős szervezést, és a csendőr katona voltát. E témában tavaly - az egyik hazai folyóiratban - cikk is megjelent: „Cicázsanak-e ismét a kakastóllások” címmel.

Csendőr vagy katona?

A tisztázás szándéka okán kíváncsún tartom ismertetni a szervezést és a csendőr katona voltát.

A csendőrség ügyeit - alapításától kezdve - két minisztérium intézte. A BM VI/B. osztály foglalkozott a csendőrség gaz-

dászati, kezelési és szolgálati ügyeivel, míg a HM 20. osztály a csendőrség személyi, fegyelmi és kiképzési ügyeit igazgatta. Ez a kettős szervezés nem csupán nálunk létezett. A csendőrség élén, mint legmagasabb katonai előljáró a csendőrség felügyelője állott. Sajnálatos tény, de zavaros a kép a tekintetben is, hogy a közbiztonsági szolgálatát teljesítő csendőr katonának tekintendő-e, vagy sem.

A csendőrnek a Testületbe való belépés, illetve átlépés (tisztek a honvédségtől) alkalmával egyszerre két esküt kellett letennie: a honvéd- és a csendőr esküt. A csendőresküben hangsúlyozottan megfogadta, hogy mint katona, szolgálatát a haditörvények és szabályok szerint teljesíti.

A HM és BM által kiadott Szolgálati Utasítás 40. paragrafus, 295. pont-

ja szerint pedig: „A szolgálatban álló, vagy szolgálati minőségben fellépő csendőr ugyanazokkal a törvényes jogokkal van felruházva, amellyekkel minden katonai őr bír és ezenkívül a törvénynek a polgári hatósági közegekre kiterjedő külön oltalmában is részesül”.

A 28. paragrafus 6. pontja szerint: „A csendőrség legénységi egyénei és tisztjei a honvédség hasonló rendfokozatú, illetve állománycsoportba tartozó egyéneivel egyenrangúak.”

A 3. paragrafus 14. pontja pedig azt tartalmazza, miszerint a csendőregyének által elkövetett bűncselekmények elbírálása a katonai btk. alapján történik...

Tehát, nem lehet vitás, hogy a közbiztonsági szolgálatot ellátó csendőr katona volt, és ily módon igazolási ügye is a katonai

igazoló bizottság elé tartozik.

Majd' fél évszázad után tértem vissza Budapestre. Fogadalmammal ellentétben nem egyenruhában, hanem polgári öltözetben. Szeretném hinni, hogy ennek a visszatérésnek - a jelenlegi körülmények között - van olyan jelentősége, mint az egyenruhás visszatérésnek lett volna annak idején. Egy más Budapestet találtam, és ez érthető is. Mint ahogy világos, hogy a letűnt fél évszázad anyagi, erkölcsi és szellemi pusztítása sem múlt el nyomtalanul. De komoly jeleket látok, melyek egyfajta tisztulásra utalnak. Mindez úgy van, mint a természetben. Ha elmúlik a vihar, kitisztul az ég és a folyók visszatérnek medreikbe.

Hiszem, hisszük, hogy a pártos történetírás ideje elmúlt már, s a magyar történetírás és történelemszemlélet is visszatér az egyetlen elfogadható alapra, a párt- és napi politikától mentes, objektív alapokra. Ha ez megtörténik, akkor a Magyar Királyi Csendőrségnek, és a magyar csendőrnek helye lesz ismét a magyar történelemben, visszakerülhet oda, ahonnan a nagy földindulás letaszította.

Mi mást kérhetek, kérhetünk ehhez, mint a Hadúr segítségét és jó erőt, egészséget.

Csikszentimrei
dr. Balló István

A ma nyolcvanhetedik esztendejét taposó Balló Istvánról a következőket írja dr. Rektor Béla egyetemi tanár, A csendőrség oknyomozó története című 1980-ban, az Árpád Könyvkiadó Vállalatnál - Cleveland, Ohio, U.S.A. - megjelent munkájában (530. oldal):

„Balló István dr., csendőr őrnagy 1942-ben a miskolci nyomozó alosztály parancsnoka, majd előadó tiszt a Honvédelmi Minisztérium csendőrségi osztályán. A második világháború végén hivatalával Németországba települt át, ahol az összeomlás után fontos szerepet játszott a csendőrség visszaállítását és a testület tagjainak kivándorlását kérelmező munkálatokban. Onnan az Amerikai Egyesült Államokba, Clevelandbe került, hol előbb a Magyar Harcosok Bajtársi Községének csoportvezetője, majd a „Csendőr Család” elnöke. Dr. Balló a clevelandi társadalom egyik vezető személyisége, aki minden magyar nemzeti megmozdulásban fontos szerepet játszik.”

Balló István 1991. október másodikán Antall József miniszterelnökhöz - amerikai ott-tartózkodása alkalmával - egy memorandumot juttatott el, melyre válaszként meghívták a dr. Boross Péter belügyminiszter védnökségével, s a Szemere Bertalan Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság rendezésében megtartott 1991. novemberi, háromnapos rendvédelmi előadássorozatra.